

Ikt. sz.: EUB-40/26-2/2014.

EUB-15/2014. sz. ülés
(EUB-15/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Európai ügyek bizottságának**
2014. október 27-én, hétfőn, 11 óra 04 perckor
az Országház főemelet 66. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása</i>	5
<i>A napirendi javaslat ismertetése, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató az EU-USA közötti transzatlanti kereskedelmi és beruházási megállapodás létrehozására irányuló tárgyalások aktuális helyzetéről</i>	5
<i>Dr. Mikola István szóbeli kiegészítése</i>	6
<i>Kérdések, vélemények</i>	12
<i>Dr. Mikola István válasza</i>	16
<i>Az ülés berekesztése</i>	20

Napi rendi javaslat

Tájékoztató az EU-USA közötti transzatlanti kereskedelmi és beruházási megállapodás létrehozására irányuló tárgyalások aktuális helyzetéről

Előterjesztő:

Dr. Mikola István külgazdasági és külügyminisztériumi államtitkár

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Hörcsik Richárd** (Fidesz), a bizottság elnöke

Bana Tibor (Jobbik), a bizottság alelnöke
Gyopáros Alpár (Fidesz)
Dr. Józsa István (MSZP)
Dr. Tóth Bertalan (MSZP)

Helyettesítési megbízást adott

Csőbör Katalin (Fidesz) dr. Hörcsik Richárdnak (Fidesz)
Firtl Mátyás (KDNP) Gyopáros Alpárnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Juhász László főtanácsadó
Dóczy Zsuzsánna munkatárs
Dr. Tamás Csaba Gergely szakmai tanácsadó

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Mikola István államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium)
Balczó Zoltán európai parlamenti képviselő
Demeter Márta országgyűlési képviselő (MSZP), a Külügyi bizottság tagja

(Az ülés kezdetének időpontja: 11 óra 04 perc)

Az ülés megnyitása

DR. HÖRCSIK RICHÁRD (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Hölgyeim és Uraim! Az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága ülését megnyitom. Köszöntöm képviselőtársaimat, az Országgyűlés munkatársait, a meghívott szakértőket, a sajtó igen tisztelt képviselőit, és természetesen köszöntöm a mai napirendi pontunk előadóját, dr. Mikola István államtitkár urat a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről.

Az első teendőnk a határozatképesség megállapítása. Az aláírt jelenléti ív alapján megállapítom, hogy a helyettesítésekkel együtt bizottságunk határozatképes.

A napirendi javaslat ismertetése, a napirend elfogadása

A mai napra egyetlen napirendi pontot tűztünk ki, amit már képviselőtársaimnak jeleztem: tájékoztató az EU-USA közötti transzatlanti kereskedelmi és beruházási megállapodás létrehozására irányuló tárgyalások aktuális helyzetéről. A napirendi pont előadója Mikola István államtitkár úr. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy van-e a napirendi ponttal kapcsolatban kérdés, vélemény. *(Nincs jelzés.)* Nem látok ilyet. Szavazásra teszem fel. Ki az, aki támogatja a napirendi javaslatot? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy bizottságunk egyhangúlag támogatja.

Tisztelt Bizottság! Még mielőtt hozzákezdünk a napirendi pont megtárgyalásához, engedjék meg, hogy tisztelettel köszöntsem Balczó képviselő urat, aki bizottságunknak az elmúlt ciklusban tagja volt, és most az Európai Parlament képviselője. Köszöntjük szeretettel.

Tájékoztató az EU-USA közötti transzatlanti kereskedelmi és beruházási megállapodás létrehozására irányuló tárgyalások aktuális helyzetéről

Hozzákezdünk a napirendi pont megtárgyalásához. A transzatlanti kereskedelmi és beruházási partnerségről szóló tárgyalások az utóbbi időben egyre több fórumon napirendre kerültek, az Országgyűlés bizottságai közül információim szerint első alkalommal a mi bizottságunk foglalkozik ezzel a kérdéssel.

Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy a 2014. júniusi COSAC-ülésem holland kezdeményezésre e kérdésről 20 tagállami parlamenti kamara bizottsági elnöke, köztük jómagam is közös véleményt juttattunk el az Európai Bizottság részére. Annak a meggyőződésnek adtunk hangot, hogy a létrejövő EU-USA megállapodást úgynevezett vegyes megállapodásnak kell tekinteni, mivel számos rendelkezése tagállami hatáskörbe tartozó kérdéseket is érint. Négy hónappal később megérkezett az Európai Bizottság válasza, amely szerint a megállapodás jellege csak a tárgyalások lezárása után, a végleges rendelkezések fényében ítélni lehet. Emlékeztettek ugyanakkor arra is, hogy a Dél-Koreával létrejött szabadkereskedelmi megállapodás is ilyen vegyes megállapodás volt, amely esetében szükséges volt a tagállami ratifikációs eljárás lefolytatása.

Tisztelt Bizottság! Megadom a szót Mikola István államtitkár úrnak, a napirendi pont előadójának. Kérem államtitkár urat, röviden tájékoztasson bennünket a napirendi pontról, esetleg az előzményekről, különösen a jelen helyzetről és a magyar érdekek képviseletéről. Utána megnyitom a vitát, majd összegyűjtjük a kérdéseket, véleményeket, és visszaadom a szót államtitkár úrnak. Tessék parancsolni!

Dr. Mikola István szóbeli kiegészítése

DR. MIKOLA ISTVÁN államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium):
Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Mennyi időm van körülbelül a bevezetőre?

ELNÖK: Tizenöt perc.

DR. MIKOLA ISTVÁN államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium):
Tizenöt perc. Köszönöm szépen.

Szeretném előljáróban elmondani, hogy körülbelül egy hónappal ezelőtt bíztam rá az új külügyi és külgazdasági miniszter ennek a Transzatlanti Tárcaközi Koordinációs Bizottságnak a vezetését. Az egy hónapot kihasználtam arra, hogy tájékozódjunk elsősorban szakértői körökből az EU és az Egyesült Államok közötti szabadkereskedelmi megállapodás eddigi történéseit illetően, és részt vettem a Rómában két héttel ezelőtt a külügyminiszterek részvételével tartott ülésen, amelyik a legutóbbi nagyon jelentős fóruma volt ennek az egész folyamatnak, a transzatlanti kereskedelmi megállapodás folyamatának.

Ha szabad, akkor azzal kezdeném, hogy mivel csomó új ismerethez jutottam, és ez a római találkozó meglehetősen mély benyomást gyakorolt rám, úgy tűnik, hogy ez a folyamat, bár elindult 2012-ben érdemben, de meglehetősen éretlen állapotban vannak még a tárgyalások után is a még nyitott kérdések. Rendkívüli érzékenységek voltak a tárgyalások során, amelyek megleptek engem, kifejezetten szenzitív, érzékeny hozzászólások hangzottak el elsősorban német részről; majd talán erről részletesebben is beszélnék. A külügyminiszterek tanácskozása után az a vélemény alakult ki bennem és másokban is, hogy éretlen még ez a megállapodás-előkészítés. A résztvevő külügyminiszterek szinte egyhangúlag megkérdőjelezték ennek a jövő év végére történő befejezhetőségét és itt még nem a parlament általi jóváhagyásról van szó, hanem egyáltalán a megállapodás valamiféle végső stádiumának elkészítéséről. Különösen érzékenyek voltak a transzparencia kérdését illetően a külügyminiszterek. Nem tartották megfelelőnek a transzatlanti kereskedelmi megállapodás tárgyalásai során elhangzottaknak a sajtóban és a civil fórumokon történő megjelenítését. Majd ezt a külügyminiszteri értekezletet követte egy kerekasztal beszélgetés, ahol az Egyesült Államok magas szintű képviselője vett részt, biztos úr vett részt a brüsszeli adminisztráció részéről és részt vettek szakszervezeti vezetők is. Ezen a fórumon is teljesen egyértelmű volt, hogy egyelőre a civil társadalom nem kellően informált, érzékeny ennek a kereskedelmi megállapodásnak egyáltalán a hírére is és követeli a beleszólási lehetőséget a kérdésekbe. *(Dr. Tóth Bertalan megérkezik az ülésre.)*

Ezek után nagyon röviden szeretném ennek az egész folyamatnak a történéseit csak vázlatosan ismertetni. Először 2007-2008. között merült fel az a kérdés, hogy Európának és az Egyesült Államoknak valamiféle transzatlanti kereskedelmi elgondolást kellene szőnie. Ez a kérdés azért merült fel akkor, mert a feltörekvő gazdaságok nyomulása - nem találok most jobb szót -, ennek a körnek a nyomulása érzékenyen érinti a transzatlanti nagypiacokat is és ezzel kapcsolatban kialakult egy olyan gondolat, hogy jó lenne Európának és Amerikának valamilyen közös piaci érdekeltségek alapján megállapodásra jutni ennek a feltörekvő körnek a nyomulását ellensúlyozandó. Majd 2011 novemberében egy csúcsértekezlet volt az Európai Unió és az USA között, ez a High Level Working Group on Jobs and Growth, ez elsősorban munkahelyteremtésről és a növekedésről szólt. A gazdasági krízishelyzetből való kilábalás hozta létre ezt a magas szintű fórumot, és ott fogalmazódott meg először, hogy létre kellene hozni egy transzatlanti szabadkereskedelmi megállapodást, egy

övezetet, amelyben mind az Európai Unió tagállamai, tehát Európa, mind pedig az Egyesült Államok a gazdasági növekedés, a versenyképesség fokozását, gyorsítását, a gazdasági krízisből való kilábalás lehetőségét próbálnák megfogalmazni.

2013 júliusában volt az első érdemi tárgyalás a transzatlanti kereskedelmi és beruházási partnerség ügyében, és ebben már bizonyos szám adatok is elhangzottak. Csak egy párat szeretnék tisztelettel idézni, amelyek a bázisát képezték a további tárgyalásoknak. Itt hangzott el először az a szám adat, hogy a világ GDP-jének csaknem a felét, 46,7 százalékát adja a transzatlanti kapcsolatok köre és ez a világkereskedelem 30,4 százalékának felel meg. Tehát óriási potenciál jelentkezett már számokban is kifejezve, amire építeni lehet egy ilyen gazdasági megállapodást. Elhangzott az is, hogy az Európai Bizottság előzetes hatástanulmánya szerint egy átfogó megállapodás az EU éves szintű, 2027-re vetített GDP-jének - mintegy a tárgyalások pozitív kimenetelét is jelezve - 0,27-0,48 százalékos növekedését vetítette előre. Tehát ez az EU GDP-nek a növekedését vetítette előre, ami Európa számára természetesen a válságból való kilábalás után egy rendkívül kívánatos célszám lehetett.

Elhangzott az is, hogy óvatosság kell, mert nagyon sok szabályozásbeli és egyéb probléma van a két kereskedelmi megállapodásban szereplő partner között. Elhangzott az, hogy leghamarabb, még optimista esetben is csak 2020 környékére várható az, hogy valóban érdemi, az előbb említett számot megközelítő GDP-növekedést lehet majd elkönyvelni. *(Demeter Márta megérkezik az ülésre.)* Elhangzott már, hogy a szabályozási akadályok csökkentését elő kell venni, az adminisztratív terheket csökkenteni kell, hogy pozitív attitűddel kell mindkét oldalon viszonyulni egy ilyen megállapodás felé, hiszen ez tulajdonképpen csak egy lehetőséget és mozgásteret nyit a gazdasági prosperitás, kölcsönös előnyöket jelentő gazdasági prosperitás szempontjából. Ezen a 2013 júliusi találkozón, konferencián hangzott el először ennek a TTIP-nek - ez a rövidítése ennek a transzatlanti kereskedelmi és beruházási megállapodásnak - a három alapvető eleme, a három alapvető területe, ahol a tárgyalások megindultak. Ezt röviden elmondanám.

Az első az áruk, szolgáltatások és közbeszerzések piacra jutásának javítása nagy kérdéskör volt. A második a kereskedelmet és a beruházásokat érintő szabályozási akadályok mérséklése, a harmadik pedig a szabályalkotási együttműködés, a koherencia erősítése. Ezen a három platformon kezdődtek meg azután az érdemi tárgyalások és tartanak máig is. Az első nagyon nagy kérdés a vámokkal kapcsolatos, az induló vámajánlatok, majd emellett a vámon kívüli akadályok csökkentésére vonatkozó tárgyalássor volt. Kiemelni azt szeretném, hogy pillanatnyilag a vámajánlatok esetében az EU a vámportfólió, a vámlista 90 százalékánál jelzett készséget az azonnali vámmentességre, az USA viszont csak a vámsorok 75 százalékára vállalta ezt. Ez már bizonyos feszültséget jelentett, hiszen úgy tűnt, hogy az Amerikai Egyesült Államok ezzel a kisebb vállalási mértékkel a későbbiekben piaci előnyökhöz kíván jutni. Egészen mostanáig motiválja a tárgyalásokat ez az egyesült államokbeli attitűd, amelyre Európa rendkívül érzékeny.

A szabályozási akadályok területén is nehezen kezdődtek a tárgyalások és ma is nagyon nehezen haladnak. A szabványosítási, a megfelelésttanúsítási rendszerek vizsgálata, a különböző iparági, elsősorban textil, gyógyszer, vegyi áru, kozmetikumok, orvosi eszközök, gépjárművek, infokommunikációs eszközök szabályozásának kérdéseiben nehéz előrelépni. Az előrelépés nagyon jelentős technikai előkészítést és nagyon komoly adatgyűjtést, bázis adatok gyűjtését jelenti. Ebben az OECD-t is segítségül hívták, amikor kinn voltam, akkor már folytak ezek a megkeresések, hiszen valid adatokat és a jelenlegi gyakorlatoknak az egyértelmű bázisként való felállítását igényelték a tárgyalások során.

Ez év elején többfordulós tárgyalás volt. Nem megyek ennek most a részleteibe, talán ha kérdés lesz. Akkor már komolyan felmerült az, hogy Amerika arra törekszik, hogy az őszi időközi amerikai kongresszusi választások és az új Európai Bizottság felállása előtt a tárgyalásokban valamilyen alapvetést tudjon tenni. A mai napig nem történt. Most az Egyesült Államok a római találkozón egyértelműen arra törekedett, hogy az amerikai előválasztások és az elnökválasztás között történjen meg ennek az egész tárgyalássornak a lezárása. Nagyon messze vagyunk ettől és felmerült az a kérdés és motiválta a római tárgyalásokat is, hogy Obama elnök életművének kívánja tekinteni ezt a transzatlanti szabadkereskedelmi megállapodást, amit ugyan az amerikai magas szintű képviselő - hogy is mondjam csak - megkérdőjelezett és finoman fogalmazott, amikor ez a kérdés európai részről felmerült. Az viszont teljesen egyértelmű volt, hogy az európai uniós külügyminiszterek nem támogatják azt a javaslatot, hogy a következő év, tehát 2015 végére parlamenti elfogadással is ez a transzatlanti kereskedelmi megállapodás mintegy adut képezhessen az amerikai elnökválasztásokig. Tehát itt bejött ez a politikai elvárás az egyik oldalról. A másik oldalról pedig az az aggodalom, hogy ez a sietés, ennek sürgetése, ami végül is politikai célokat szolgál, a tárgyszerűség és a professzionális megállapodás előkészítésének egy nagyon nehéz akadálya lesz.

A magyar megközelítésről néhány szót szeretnék szólni. Egyetértett a magyar tárgyaló delegáció a többfordulós, most már 7-8. fordulón is túl lévő tárgyalássorozatban, hogy vannak a nem túl érzékeny kérdések Magyarország számára, amelyekben könnyen partnerek tudunk lenni. Ezeket csak taxatíve, röviden felsorolnám: a fenntartható fejlődés kérdésében, a vegyi anyagokra vonatkozó szabályozási együttműködésben, a gépjárművek biztonsági előírásaival kapcsolatos szabályozási tevékenységben, az állat- és növény-egészségügyi kérdésekben partnerek tudunk lenni; ezek megvitatásra kerültek, és úgy tűnik, hogy itt a magyar érdekek nemhogy nem sérülnek, hanem lehetőségek nyílnak számunkra.

Felmerültek olyan érzékeny kérdések is, amelyek a jövő év elejétől valószínű, hogy komoly vitát fognak jelenteni, és amelybe a magyar félnek is be kell állnia és állást kell majd foglalnia, illetve védeni kell a magyar gazdasági érdekeket. Ezek az érzékeny piaci kérdések a mezőgazdasági termékek kereskedelmének liberalizációját jelentik, egyes állat- és növény-egészségügyi intézkedések kérdését jelentik, pénzügyi szolgáltatások szabályozását érintik, tengeri és légi szállítások, szolgáltatások piacának megnyitását jelentik, beruházásvédelem - ez egy kiemelkedő, komoly és nagyon vitatott kérdéskör, amiben komoly ellentétek vannak az Egyesült Államok és az Európai Unió között -, közbeszerzések kérdése, földrajzi eredetnevek oltalma - Tokaj, pálinka és egyebek -, és úgy tűnik, hogy ezek a következő év elejétől megnyíló, nagy fejezetek számunkra is mindenképpen követendőek, és a magyar érdekek képviselete szempontjából nagyon fontos területek lesznek. Tehát azt lehet mondani, hogy a kezdeti, általános egyetértésből most már ezeken a területeken komoly vitákra is lehet számítani, amibe Magyarországnak is be kell állnia.

A magyar megközelítés a tárgyalások során az volt - és ma is az -, hogy Magyarország a kezdetektől egyértelmű támogatója az EU-USA szabadkereskedelmi tárgyalásoknak, mely a nyitott, külgazdaság-orientált magyar gazdaság számára komoly előnyöket nyújthat, amennyiben az érdekeinket kellő módon tudjuk ebben képviselni.

Néhány adatot szeretnék elmondani. Külkereskedelmünk döntő része az EU-tagállamokkal az Unió egységes belső piacán egyenlő versenyfeltételekkel bonyolódik pillanatnyilag. Mi ebből indulunk ki. Az EU-országokkal folytatott árukereskedelem az elmúlt négy évben rendre 9-10 milliárd euró magyar többletet mutatott, tehát ez egy jó startpozíció Magyarországnak. Emellett a nemzetközi összehasonlításban

ugyancsak nyitott USA-piacon is jelentős magyar aktívum jelentkezik. Az Egyesült Államokkal folytatott, kétoldalú áruforgalom mérlegében jól állunk, ez is egy jó startpozíciót jelent. Mindez arra utal, hogy kiszámítható és tisztességes kereskedelmi feltételek mellett - amelyeket el kell érniünk majd a tárgyalásokon -, a magyar gazdaság szereplő fejlett, igényes piacokon is versenyképesek lehetnek, és a versenyképességünk kiteljesedhet abban a keretrendszerben, amit majd ideális esetben ez az egyezmény nyújt.

Az Amerikai Egyesült Államok Magyarország legnagyobb Európán kívüli exportpiaca. Néhány adat: 2013-ban 2,5 milliárd euró, de a teljes magyar kivitelben így is mindössze 3 százalékot képvisel csak. De ez is egy jó pozíció számunkra. Exportunk 76 százalékát gépek és szállítóeszközök teszik ki. Kereskedelmi forgalmunk a 2012. évihez képest érdemben nőtt, kivitelünk 29 százalékkal, behozatalunk pedig 8,4 százalékkal emelkedett. Tehát a magyar tárgyalási delegáció egy olyan bázisról indul ki, amelyik egy növekvő, az együttműködés szempontjából az évek során mindenképpen egyre pozitívabb elemeket felmutató kapcsolatrendszert jelent. Ezt természetesen mint bázist örömmel emlegetjük, de ez azt is jelenti, hogy ezt minimum meg kell őrizni, és ahogy az előbb mondtam, 2020-2027-re az Európai Unióval együtt azt a bizonyos GDP-növekedési mértéket és azt a bizonyos hasznot a magyar állam számára el kell könyvelnünk.

Az Európai Unió oldaláról a tárgyalási mandátumot az Európai Bizottság kapta, ebben egyértelmű volt az Európai Unió, tehát kell tudnunk azt, hogy a jelenlegi biztos, De Gucht úr vagy november 1-jétől az új biztos - akit már jóváhagyott ugyan a Parlament, de még nem kezdte meg a működését - kiemelten fontos szerepet visz európai oldalról a tárgyalások során. Mi abból indulunk ki, hogy a magyar kormány rögzíti vagy próbálja rögzíteni, de egyértelműen kiáll amellett, hogy az emberi életet és egészséget, az állat-egészségügyet és állatjólétet - mert ma már állat well-being is van, nemcsak állat-egészségügy, hanem állatjólét, ismerjük ezzel kapcsolatban a számunkra néha túlzásoknak tűnő európai szabályozásokat -, a környezetet, az étel-miszer-biztonságot és a fogyasztók érdekeit védő EU-s és nemzeti jogszabályok nem képezhetik alku tárgyát, a szabadkereskedelmi megállapodás nem vezethet ezeknek a fellazításához.

Azt fontos megjegyezni, hogy az új kereskedelmi megállapodás nem érinti a tagországok belső szabályozási rendszerét. Egy példát mondok: nem érinti a magyarországi GMO-mentességet, tehát ebbe nem tudnak beleszólni a kereskedelmi megállapodást tárgyaló delegátusok, már csak azért sem, mert a GMO-t Magyarországon az Alaptörvény is védi. Tehát úgy tűnik, hogy az eddigi tárgyalások során tiszteletben tartják - egyelőre legalábbis - azokat a belső szabályozásokat, amelyek az egyes tagországoknak a gazdasági érdekeit szolgáló, kicsit mondhatom azt, hogy a nemzeti szuverenitás szempontjából is alapvető kérdésnek tekintendők. De legalábbis azt lehet érzékelni - nem tudjuk még, mi lesz a következő évben, és amennyit tudunk persze, mert titokban folynak ezek a tárgyalások, ezt el kell mondjam, és ezt fájjalják a részt vevő tagországok, és fájjalják a civil szervezetek is, majd erre pár szóval még kitérek, tehát a transzparencia nem teljes -, úgy tűnik legalábbis a rendelkezésünkre álló információból, hogy nagyon óvatosak azzal szemben, hogy szuverenitási kérdéseket érintsenek a tárgyalások során vagy olyan kérdéseket, amelyek egyes tagországok számára kulcsfontosságúak. Ilyen lehet például az aranybányászat kérdése Romániában, ami egy nagyon izgalmas kérdés, erre majd még kitérek akkor, amikor a jogbiztonságot érintő néhány vitatémát szeretném itt exponálni.

Amit még szeretnék kiemelni, hogy ha létrejönnek a megállapodások, akkor először a magyar kormány egyetértését kell megnyerni, és valamennyi tagország

egyvetértését kell megnyerni az ügyben, majd az országgyűlések elé kell terjeszteni jóváhagyásra a szabadkereskedelmi megállapodás tervezetét, és ezután léphet ez csak hatályba, léphet életbe.

Egy nagyon izgalmas kérdés, amit még itt kiemelnék - mert sok mindenről kellene még beszélni, de talán majd a kérdések kapcsán -, a beruházásvédelmi intézkedések sora. Ez tűnik a legizgalmasabb és legérzékenyebb kérdésnek ebben a vonatkozásban. A beruházásvédelem területén a külföldi beruházók és a fogadó államok közötti, nemzetközi választott bíróság előtti vitarendezés lehetőségének a megteremtése, ez az egyik legizgalmasabb kérdés. A tagállamok - és így Magyarország is - azt szeretnék, ha a jogi vitákat minél inkább a jogbiztonsággal rendelkező országoknak a nemzeti jogi fórumain lehetne rendezni, és nem külső, választott bíróságok hoznának ítéletet az államok közötti vitákban.

Érdekes, hogy ennek a kérdésnek nem Magyarország a legkomolyabb képviselője, hanem Németország. Németország az atomerőművei bezárásával rengeteg nemzetközi érdeket, nagy investorok érdekeit sértette, és nagyon rossz néven vette azokat a kezdeményezéseket, amelyek a befektető oldaláról a sérelmeket a német bíróságoktól független, nemzetközi jogi fórumok elé kívánják vinni. Ez a kérdés egy nagyon izgalmas kérdés, ahol pillanatnyilag nincs béke, ebben pillanatnyilag viták vannak.

Néhány kérdést szeretnék itt exponálni, amik nagyon gyakran felmerülnek, és most az egy hónapos tájékozódásunk alatt is felvetődtek, nem megelőzve a tisztelt bizottság tagjainak a kérdéseit, csak felvillantani ezeket, amik úgy tűnik, hogy ma számunkra is a legizgalmasabb kérdések, amelyeket a következő hónapban az új magyarországi transzatlanti kereskedelmi megállapodásról folyó tárcaközi bizottságban fel szeretnénk vetni, és amelyekre a válaszokat meg kell találnunk.

Az első ezek között, hogy milyen iparágakban, illetve mely cégek esetében lehet nagyobb haszna ennek a TTIP-nek és hol várható esetleg negatív hatás Magyarországon. Elég egyértelmű volt az eddigi tárgyalások során, hogy magyar részről leginkább a közúti járműgyártás, a vegyipar, a gyógyszeripar, orvostechikai eszközök, infokommunikációs termékek és szolgáltatások területén jelentkezhetnek a legnagyobb előnyök. Ezekbe a tárgyalásokba mi is most az utóbbi hetekben befolytunk. Csak egy példát mondok, ami izgalmas nekünk. A legnagyobb piac a gyógyszerpiac. Amikor egy eredeti gyógyszernek lejár a szabadalma és után lehet gyártani, akkor az Egyesült Államokban jogilag lehetséges az, hogy már a szabadalom lejárt előtt óriási tömegben legyártják a generikumokat, raktárakba helyezik és azon a napon, abban az órában, amikor lejárt a szabadalom, azonnal piacra dobják. Európában ez tilos. Tehát óriási versenyhátránya van Európának ebben a kérdésben, Amerika tarol a gyógyszerpiacon, hiszen raktárban vannak már a legyártott generikumoknak minősülő utángyártott szerek, amelyeket azonnal az európai piacokon is forgalomba tud hozni, el tudja árasztani az európai piacot. A Richter Gedeon egyik legnagyobb problémája, hogy ezeket a szereket csak akkor kezdheti gyártani európai szabályok szerint, amikor lejárt a szabadalmi oltalom. Nagyon sok ilyen kérdés van, amely számunkra létkérdés, de úgy tűnik, hogy ebben a szabadkereskedelmi megállapodásban - példaként említem ezt - lehetőség mutatkozik arra, hogy mi is legyártjuk ezeket a készítményeket, és legalábbis egyenlő eséllyel induljunk abban a piaci harcban, amely Magyarország számára komoly gazdasági előnyöket hozhat vagy éppen tarthat meg.

A másik ilyen fontos kérdés, hogy milyen magyar érdekek tükröztetését sikerült elérni a kiinduló uniós vámajánlatban és a szolgáltatási piacnyitási ajánlatban. Említettem az előbb, hogy a vámtételek között a két tárgyaló partner vonatkozásában különös különbségek vannak és Amerika bizonyos védővám jellegű

megközelítéseket alkalmaz. Számunkra ebben a vámajánlatban, szolgáltatás kereskedelmi ajánlatcsomagban a legizgalmasabb kérdések az agrárkészítmények területén vannak, különösen a csemegekukorica, baromfi, marhahús, sertéshús. Az ajánlat nem irányoz elő teljes vámlebontást ezeknek a termékeknek a vonatkozásában. Ide tartoznak egyes alumíniumtermékek, kerékpárok. A tárgyalások során ezeket egyenként elő kell vennünk és erről beszélnünk kell, hiszen ezeknek a tételeknek a jelenlegi magyarországi kereskedelmi gyakorlatban komoly szerepük van, a gazdaság fenntarthatósága szempontjából ezek bázikus jelentőségűek.

Felvetődik az a kérdés lépten-nyomon és Rómában is felvetődött, hogy ez a valamikori majd létrejövő megállapodás a multinacionális vállalatoknak kedvez-e, vagy legalábbis életben hagyja, vagy éppen a gazdaság motorjaként is aposztrofálható kis- és középvállalkozások számára jelent előnyöket. De a kérdés úgy vetődik fel, hogy a multinacionális vállalatoknak kedvez-e. Erre a jelenlegi válasz egyértelműen az, hogy nem. Itt azt kell figyelembe vennünk, hogy a magyar gazdaság szempontjából rendkívül fontos az, hogy a magyar gazdasági érdek, a magyar gazdasági aktivitás nagyon sok, Európa gazdagabb országaiban működő multinacionális nagy cégbe történt beépülésen keresztül is működik. Nem egyszerűen fogalmaztam. Tehát arról van szó, hogy nagy német, francia multinacionális vállalatokban ott vannak a magyar tulajdoni hányadok, ott van a magyar érdekeltség és a piacra, a majdani kereskedelmi megállapodás keretében is a nagy transzatlanti piacra nem mindig magyar vállalkozásként kerülünk ki, hanem multinacionális vállalatok részeként. Tehát arra, hogy a multinacionális vállalatoknak kedvez ez az egész rendszer, azt kell mondani, hogy nem kedvez, de a multinacionális vállalatoknak a transzatlanti kereskedelmi megállapodás keretében történő piaci szerepvállalása, illetve ebben a magyar szerepvállalás, kiteljesedhet.

Lépten-nyomon szó van a kis- és középvállalkozások támogatásáról, de erre egyelőre semmiféle konkrét adatot nem találtunk. Valószínű, hogy ez a következő évi tárgyalások nagy kérdése lesz a munkahely-teremtéssel és ehhez kapcsolódó szociális kérdésekkel együtt.

A tárgyalások témái közül Magyarország számára melyek jelentenek prioritást? Említettem, de újra elmondom: a gépjármű, a híradástechnika piacra jutásának jobb feltételeiért kell harcolnunk, de nagyon fontos a feldogozott élelmiszerek exportfeltételeinek további javítása, és ahogy említettem, a földrajzi eredetjelzők - így hívják hivatalosan-, a tokaji, a pálinka, és egyéb, sokszor hungarikumnak minősített készítmények piaci szerepvállalása.

Hol nem támogatja Magyarország a kereskedelmi akadályok leépítését? Erre is utaltam már, de most tételesen: audiovizuális szolgáltatások, közszolgáltatások nagyon érzékeny területén és bizonyos mezőgazdasági alaptermékek esetében, sertés, marhahús, csemegekukorica, az előbb már beszéltem erről.

Néhány szót és akkor be is fejeztem, a beruházásvédelemmel kapcsolatban. Magyarország szükségtelennek gondolja azt első megközelítésben, hogy az OECD-országok közötti megállapodások keretében a beruházó és fogadó állam közötti vitarendezések rendelkezései megkerüljék vagy kiemeltessenek a nemzeti hatáskörből. Az OECD-országok között olyan országok vannak, akiknek a belső jogrendje stabil, a jogszolgáltatás stabil, a rule of law kiteljesedett és képesek arra, hogy a viták során a belső jogrendjüket használva hozzanak döntéseket a vitás tételekben, a vitás kérdésekben. Németország is ezt vallja, és úgy tűnik, hogy ebben a kérdésben kicsit egyedül marad az Egyesült Államok, a beruházásvédelem szempontjából pillanatnyilag, úgy tűnik, ők kötik az ebet a karóhoz. Ők ragaszkodnak vagy javasolják lépten-nyomon a független nemzetközi joghatóságoknak a szerepét.

Nagyon röviden ennyit akartam bevezetésképpen elmondani és szívesen válaszolok a feltett kérdésekre azzal, hogy szeretném megismételni, az utolsó ülése a transzatlanti tárcaközi koordinációs bizottságnak még Martonyi János miniszter úr vezetésével ez év márciusában volt. A választások és a kormány átalakítás, meg a mi szerepvállalásunk az új külügyminisztériumi, külgazdasági struktúrában ennek a folyamatnak az ütemszerűségét kicsit lelassította. Most novemberben fogunk egy ilyen tárcaközi bizottsági ülést tartani, az önök segítségével és támogatásával, kritikájával is természetesen, hiszen a kormányzat működése felett ezen a területen is nyilván ez a bizottság gyakorolja a kontrollt, szeretnénk felvenni a szálakat és szeretnénk egy dinamikusabb szerepvállalást ebbe a transzatlanti szabadkereskedelmi megállapodásba vinni.

Azzal fejezem be ezt a rövid bevezetőt, hogy egyetlen ilyen miniszteri szintű értekezleten vettem részt, mint említettem, Rómában, de ott egyértelmű volt előttem a kép, hogy szinte elképzelhetetlen, hogy 2015 végére ebből parlament által jóváhagyott, ratifikált megállapodás szülessen és így megkezdődhessen a transzatlanti kereskedelmi megállapodásnak a lehetőség keretében belül Magyarország számára is előnyökkel szolgálható gyakorlati megvalósítása. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr, a bevezetőjét. Valóban az Európai Unió és az Egyesült Államok közötti úgynevezett transzatlanti kereskedelmi beruházási partnerség létrehozása rendkívüli jelentőséggel bír nemcsak az Európai Unió, nemcsak az Egyesült Államok, hanem az Európai Unió tagjaként Magyarország számára is. Nem véletlen, hogy az Európai Unió hatástanulmányt készített ennek a várható hatásairól, azonban a magyar kormány is külön elemzést készített a megállapodás magyar gazdaságra gyakorolt várható hatásairól, hiszen ez előrejelzésként is nagyon fontos. Ebből szeretnék idézni, hogy ennek milyen fontossága van: egy úgynevezett ambiciózus és kiegyensúlyozott tartalmú egyezménytől magyar részéről középtávon közel 15-20 százalékos exportnövekedés várható, és mintegy 0,2-0,3 százalékos éves GDP-növekedés, ezt lefordítva, körülbelül 20-30 ezer új munkahely létrejöttét remélhetjük. Ezért különösen fontos, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzunk, ráadásul a téma aktualitását az adja - ahogy említette államtitkár úr is -, hogy rövidesen egy újabb fordulóra kerül sor, és itt nem mindegy, hogy hogyan és miként képviseljük a magyar érdekeket.

Tisztelt Képviselőtársaim! A vitát megnyitom. Engedjék meg, hogy köszöntsem Demeter Márta képviselő asszonyt, a Külügyi bizottság részéről.

Megadom a szót. Balczó képviselő úr jelentkezett.

BALCZÓ ZOLTÁN európai parlamenti képviselő: Köszönöm szépen, még nem jelentkeztem, bocsánat. A Jobbik nevében meg Bana Tibor helyett én kérek szót, de nyilván én megadnám az elsőbbséget a bizottság tagjainak. Köszönöm a lehetőséget, természetesen élek vele, de nem előzném meg a bizottság tagjait.

ELNÖK: Tóth képviselő úr a szó.

Kérdések, vélemények

DR. TÓTH BERTALAN (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! Valóban egy rövid ismertetést hallhattunk a tárgyalások jelenlegi állásáról, de szeretnék visszautalni arra a jelentésre, amelyet elnök úr megemlített, illetve idézett is ebből a jelentésből. Ez a mi legfőbb problémánk, hogy a magyar kormány is készített egy olyan jelentést, egy

hatástanulmányt, amely elemzi ennek a szerződésnek a hatásait, viszont ez a jelentés nem nyilvános.

Nehéz úgy véleményt nyilvánítani, és nagyon nehéz úgy bármilyen konkrét dolgot mondani mellette vagy ellene, ha nem ismerjük a szakembereknek a véleményét, mert, ha jól látom, akkor itt komoly szakemberek dolgoztak ezen, a Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontja, világgazdasági intézetek, a Corvinus Egyetem különböző szakemberei, viszont nem ismerjük ezt a jelentést, és ha jól tudom mint döntés-előkészítő adatokat tíz évre a törvény értelmében titkosította is a kormány.

Tehát, ha idézünk ebből a jelentésből, jó lenne a teljes terjedelmét megismerni, nyilván ez elősegítené, hogy erről bármilyen véleményt tudjon formálni a bizottság és a parlament is. Ráadásul az a kritika, ami az Európai Uniót éri, hogy titkos keretek között folyik ez a tárgyalás, ez sajnos Magyarországra is jellemző, tehát nehéz úgy kritizálni az Európai Bizottság munkáját, ha nálunk sem ismerhetik meg a képviselők ennek a megállapodásnak a hátterét.

Tehát én szeretném kérni és akár javasolni is, hogy az Európai ügyek bizottsága is tegyen lépéseket annak érdekében, hogy megismerhetővé váljon ez a jelentés, ez a háttérstudomány, hiszen akkor tudunk mi is olyan konkrét véleményt formálni, ami segítheti a kormányzat munkáját. Erre tennék is egy javaslatot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Majd erre államtitkár úr nyilván válaszol. Akkor most következik Balczó képviselő úr.

BALCZÓ ZOLTÁN európai parlamenti képviselő: Köszönöm a lehetőséget. Nem akarok visszaélni a bizottság türelmével, de így egyben - Bana Tiborral egyeztetve - a Jobbik véleményét is mondom, meg mint EP-képviselő is hozzászóllok ehhez a nagyon lényeges kérdéshez.

Jellemző módon július 15-én, az Európai Parlament első munkaiülésén már ezzel a kérdéssel foglalkozott. Néhány tényszerű dolgot hadd mondjak el! Említette államtitkár úr, hogy a transzparencia nem teljes, és a sajtó és a civil fórumok információhiányára utalt. Ennél messze súlyosabb a helyzet. Az említett parlamenti ülésen az illetékes bizottságok tagjai párthovatartozás nélkül felháborodottan jelentették ki, hogy ők, a Kereskedelmi Bizottság tagjai sem juthatnak hozzá a dokumentumokhoz. Tehát az Európai Bizottság ezeket a tárgyalásokat ilyen mértékben lényegében titkosan kezeli, ami önmagában sok mindent jelez.

Igen, nem csupán a vámok lebontásáról van szó, amely vámlebontásnál - figyelembe véve a jelenleg fennálló vámokat - az Egyesült Államok kerülne kedvezőbb helyzetbe, hanem a szabályozók összehangolásáról is. Tehát a kereskedelemtechnikai akadályok lebontása is nagyon lényeges kérdés egészségügyi és növény-egészségügyi intézkedéseknek az összehangolásával.

Tehát azt a reményt én naivnak tartom, hogy Magyarország el tudja majd érni, hogy minden további nélkül a GMO-mentességet fenntartsa, hiszen itt valamilyen módon egy megállapodásra kerül sor. És hadd mondjam el, úgy néz ki, hogy Magyarország számára a GMO-mentesség nem biztosított. Most tárgyaljuk második olvasatban az erre vonatkozó törvényjavaslatot, jogszabályt, amelyik arról szól, hogy a tagállamok lehetősége génmódosított növények termesztésének korlátozására, tiltására, és ez a szuverén jog nem áll rendelkezésre. Egy tagállamnak előbb az adott globális céggel kell egyezkedni, hogy talán eltekintene attól, hogy a GMO-módosított növényt Magyarországon termessze, majd ezt követően, ha ez nem sikerül, egy részletes lista alapján kell tudományosan, jogilag, minden szempontból bizonyítani,

hogy ő ezt az adott GMO-módosított növényt nem akarja termesztetni, neki erre komoly alapja van. Tehát sajnálatos módon ez a szuverenitás a remélt módon nem áll fenn.

Azért e lényeges ügy kapcsán hadd mondjam el, hogyan zajlik a Tanácsban a döntéshozatal. Egy génmódosított amerikai kukorica, a Monsanto termesztésének az engedélyéről született egy döntés, a Tanácsban 28 országból 19 elutasította, 4 tartózkodott, 5 szavazott mellette, és a speciális döntéshozatal mellett ez kevés volt a nemhez, és a döntés visszazáll a Bizottságra. Tehát ez a remélt biztosíték nem áll fönt. Remélem persze, hogy a magyar kormány ezért küzdeni fog, de kétséges, hogy mindenben el tudjuk érni, hogy az, ami nekünk kedvező, megmaradjon.

Hadd mondjam el a Jobbik véleményét ehhez kapcsolódva, mert ezek gyakorlatilag tények voltak, amiket elmondtam. Mi úgy ítéljük meg, hogy a versenyképesség növelése meg a munkahelyteremtés nagyon csábító szavak, de semmi nem bizonyítja, hogy egy ilyen szabadkereskedelmi megállapodás valóban munkahelyek számának a növekedésével jár. A Mexikó-Egyesült Államok-Kanada szabadkereskedelmi megállapodás körülbelül egymillió munkahely elvesztését okozta. Egyébként pedig meggyőződésünk az, hogy a globális cégek kerülnek kedvezőbb helyzetbe. Államtitkár úr is említette, hogy azt, hogy a kis- és közepes vállalkozásoknak valójában ez miért lesz előny, ezt még ki kell dolgozni.

Arra, hogy Obama elnök életművének tekintené ennek a tető alá hozását: azért az Egyesült Államok elnöke általában nem arról híres, hogy életművének azt tekinti elsősorban, ami az Európai Uniónak jó. Tehát azért ez is kissé árulkodó. És természetesen a beruházásvédelmi megállapodás kapcsán nagyon súlyos kérdés a választott magánbíróság ügye. Itt arról van szó, hogy adott esetben, ha egy tagország a főnálló egészségügyi, növény-egészségügyi, szociális és egyéb okok miatt úgy dönt, hogy egy adott termék forgalmazását nem engedélyezi, illetve pontosabban az ehhez kapcsolódó beruházást és letelepedést, akkor választott bírósághoz lehet fordulni, és a szuverén ország döntésével szemben rá lehet kényszeríteni akaratot egy kormányra.

Egyébként államtitkár úr biztos tudja, hogy ez már 1995-ben az OECD keretein belül fölmerült, ez a „multilateral agreement on investment”, akkor nem sikerült tető alá hozni. De az Egyesült Államoknak most egy alapvető igénye, hogy ez megszülessen, és nagyon jó lenne, ha a magyar kormány döntésén túl adott esetben az Országgyűlésnek kellene ratifikálni, de elnök úr éppen erre utalt, hogy jogilag még nem eldöntött, hogy ez vajon abba a témakörbe tartozik-e ahol ez a tagországi autonómia érvényesülni fog.

Úgyhogy valóban nagyon sok a nyitott kérdés, de hadd merjem karakteresen fogalmazni a Jobbik felfogását. És sok minden részletet és tényt tudnék ennek a veszélyéről mondani, de nem akarok visszaélni a felszólalás időtartamával. Államtitkár úr azt mondta, hogy ez a gyümölcs még éretlen, én meg attól félek, ha megérik, ez egy mérgező gyümölcs lesz, ahogy én látom a növekedését, és ezt inkább elkerülni kellene. Ha már ilyen élettani, növényi hasonlatnál tartok, hadd jelezzem mindazoknak, akiket egy jobboldali szakértő véleménye érdekel ebben az ügyben, de a baloldali barátainknak is, hogy a Magyar Nemzet október 25-ei számában jelent meg Csath Magdolna egyetemi tanárnak egy írása ezzel kapcsolatban. Az alcíme: Ha beengedjük a szabad tyúkok ketrecébe a szabad farkasokat, akkor nem kétséges, hogy kik nyerik meg a versenyt. Tehát a többoldalú tisztánlátás érdekében talán ezt az elemzést is célszerű elolvasni. Köszönöm a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Demeter Márta képviselő asszony jelezte, hogy szót kér. A Házzsabály szerint, mivel nem tagja a bizottságunknak, szavaznunk kell,

hogy szót kaphat-e. Ki az, aki támogatja a képviselő asszony hozzászólását? (Szavazás.) A bizottságunk egyhangúlag támogatta. Képviselő asszony, öné a szó!

DEMETER MÁRTA (MSZP), a Külügyi bizottság tagja: Köszönöm szépen, elnök úr. Köszönöm a lehetőséget is, hogy kérdezhetek. Szeretném megerősíteni először is a képviselőtársam hozzászólását, hiszen hetekkel és most már lassan - mondhatom - hónapokkal a mostani ülés előtt kezdeményeztük, hogy ez a hatástanulmány, ami a kormány megrendelésére készült, erről a szabadkereskedelmi egyezményről, annak lehetséges hatásairól, legyen nyilvános, hozzáférhető. Nagyon fontos, hogy ezt ne csak a képviselők ismerhessék meg, már ha megismerhetik, hanem fontos, hogy a magyar társadalom is lássa, egyébként milyen hatásai lehetnek ennek az egyezménynek Magyarországra nézve. Látom, hogy nagyon sok pozitívum ki van emelve, tehát azt gondolom, semmi ok nem lehet arra, hogy ez ne kerüljön nyilvánosságra.

Szeretném megjegyezni, és ebben az anyagban is látom, hogy a tárgyalási folyamat átláthatóságának növelése érdekében október 9-én a Tanács egyhangúlag döntött a Bizottság számára jóváhagyott tárgyalási irányelvek közzétételéről. Tehát itt is fontos szempont volt az átláthatóság és tudomásunk van arról is, hogy a Bizottság által készített hatástanulmány nagyon bő terjedelemben egyébként az interneten is hozzáférhető, angol nyelven egészen biztosan. Ennek jegyében szeretném én is megerősíteni azt a kérést, hogy ez a tanulmány legyen átlátható, maga a folyamat, a magyarországi tárgyalási folyamatok is legyenek átláthatók az ügyben és lássuk, hogy a kormány mi alapján alakította ki egészen pontosan az álláspontját.

Most az elmúlt hetek eseményeiről önt konkrétan nem kérdezném, hiszen egyértelműen az a véleményünk, hogy az ön miniszterének szükséges minél előbb és minél gyorsabban bizonyos kérdésekre válaszolni. Öntől azt szeretném kérdezni, hogy látva ezt a folyamatot, ezeket a tanulmányokat, mi a véleménye, hiszen hangsúlyozta, hogy a magyar érdek képviselete nagyon fontos, szerintünk is nagyon-nagyon fontos a magyar érdek képviselete. Ebben az előkészítő anyagban, amit a bizottság tagjai kaptak, ez szintén többször ki van emelve, és ön most említette, hogy nagyon sok kérdés van, ami számunkra létkérdés. Ez tényleg így van. Ennek jegyében kérdezném, hogy ezt a tárgyalási folyamatot, Magyarország részvételét a tárgyalási folyamatokban ön szerint mennyiben hátráltathatja az, hogy amíg az október 6-a óta történt események nem tisztázódnak, amíg a külügyminiszter, a miniszterelnök nem mond konkrétumot, addig sajnos fennmarad a lehetősége, hogy a folyamatok átláthatatlanságának bélyege, egy korrupciós bélyeg ragadhat a kormányon és ez esetlegesen negatívan befolyásolhatja-e ön szerint Magyarország szerepvállalását ezekben a tárgyalásokban. Ezt aggodalommal kérdezem. Köszönöm szépen és köszönöm a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő asszony. Jelentkezést kérdésre nem látok. (Dr. Józsa István: De van!) Tessék parancsolni!

DR. JÓZSA ISTVÁN (MSZP): Köszönöm szépen. Csak kérdésként tette fel az elnök úr, de én hozzászólni szeretnék.

Teljesen egyértelmű, hogy itt egy globalizációs kérdéstről van szó. Az is világos, hogy azok az európai érdekvédelmi szervezetek, amelyeket államtitkár úr is említett, hallatták a hangjukat a nélkül, hogy tudták volna, konkrétan milyen tárgyalási anyagok vannak. Ez azt mutatja, hogy ez életbe vágó munkahelyek, munkajogok, tehát az Európában elfogadott munkajogi törvények tekintetében, amelyekről Magyarország negatív irányba már most kicsit kilóg keleti mintákat követve.

Mindenesetre súlyosan érinti azt a jóléti Európának nevezett megközelítést, ami a magyar miniszterelnök szerint megbukott, nem létezik. De mégiscsak e szerint működnek a jelenlegi európai szabályozók. Tehát három fő tárgyalási területet mondott az államtitkár úr, a piacra jutást, a szabályozókban meglévő akadályok elemzését, értékelését, illetve új szabályozók alkotását. Valószínűleg az új szabályozók területe lehet az, ahol Európának a legkeményebb harcot kell vívnia, mert Amerikában sokkal - hogy mondjam - liberálisabban kezelik ezeket a szabályokat. A nélkül, hogy ismernénk bizonyos szakmai elemzéseket nehéz, mondjuk, olyan summázott véleményt mondani, mint amilyen a Jobbik EP képviselője részéről megfogalmazódott, mert azért nem ennyire egyszerű a képlet, hogy a tyúkok közé akarnak farkasokat engedni. Mert azért vannak Magyarországon is már legalábbis prérifarkasok, a toportyán újra életteret nyert Magyarországon, ezt biológiai értelemben mondom, de képletesen is igaz. Tehát nehéz ebben úgy eleve véleményt mondani, hogy nekünk ehhez semmi közünk és legjobb, ha soha nem lesz belőle semmi.

Az is elgondolkodtató, ami elhangzott, hogy uniós részről a 90 százaléka a termékkörnek, amely bevonható ebbe, az Egyesült Államok részéről csak 75 százalék. Lehet, hogy érdemes lenne ennek az ütközését is alaposabban megvizsgálni és olyan irányba vinni szakmai alapon ezt a tárgyalást, amiből bizonyítható, hogy a magyarországi termelőknek is előnyös. Általában a szabályozást tekintve el tudom fogadni azt, amit az államtitkár úr mondott, lehet olyan szabályozás, amely a multiknak kevésbé kedvező, mint a kkv-knak. Mert amikor nincs szabály, a tőkeerő dönt, akkor a nyomulás dönt, aki erősebb, lenyomja a kisebbet. Ha árnyaltabb a szabályozás, az elvileg a kkv-knak nyújthat előnyöket. Tehát tartózkodnék attól, hogy eleve elutasítsuk ezt a tárgyalási folyamatot. Viszont, hogy az nyilvános legyen, szakmai alapon történjen és egyértelműen kimutatható legyen benne Magyarország előnye, azt alapvető fontosságúnak tartom.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Még egyszer kérdezem, hogy akar-e még valaki hozzászólni. *(Senki sem jelentkezik.)* Nem látok ilyet.

Tisztelt államtitkár úr, köszönjük szépen az előterjesztését és köszönöm a képviselőtársaimnak a kérdéseiket. Ebből is látszik, hogy rendkívül érzékeny terület, és valóban jól mondta államtitkár úr, hogy bizottságunkat kifejezetten érdekli a tárgyalások menetének figyelemmel kísérése, hiszen a szabadkereskedelmi megállapodás megkötése nemcsak a magyar kormány egyetértését kell hogy magában foglalja, hanem a magyar Országgyűlés megerősítését is igényli majd. Biztos vagyok benne, hogy ebben a vitában majd, nem tudni, mikor, első helyen kijelölt bizottság leszünk.

Engedjen még két nagyon rövid kérdést. Az államtitkár úr említette, hogy vannak érzékeny területek, mezőgazdaság, környezetvédelem, egészségvédelem. Hogy a fennálló magyar szabályozás hatályban maradjon, miképpen biztosítható ez a tárgyalások folyamán? Erre már tett egyébként utalást államtitkár úr. És, ha arról be tudna számolni, hogy mely tagállamok támogatják az Európai Unió 28 tagállamai közül leginkább a tárgyalások előrevitelét, és melyek azok a tagállamok, amelyek a leginkább kifejezik aggodalmaikat.

Visszaadom a szót államtitkár úrnak.

Dr. Mikola István válasza

DR. MIKOLA ISTVÁN államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm szépen. Ha nagyon röviden szabad egy általánosságot megjegyezni: mint említettem, 2007-2008-ban merült föl először az a gondolat, hogy a feltörekvő

gazdaságok óriási prosperitását mintegy ellensúlyozandó valamiféle transzatlanti megállapodás jöjjön létre, amelyik nem megfékezne ezt a gazdasági prosperitást, hanem valahol fölvenni a kesztyűt lett volna vagy lenne hivatott. Tehát egyrészt van egy olyan kikerülhetetlen kihívás ebben a kezdeményezésben, amibe be kell állnunk, mese nincsen, ezt már lesöpörni nem lehet az asztalról, benne vagyunk, információhiánnyal kicsit kaotikus megközelítésben, illetve tárgyalási jellemzőben, de benne vagyunk, és ebben a saját érdekeinket meg kell találni.

Európa lúzer ma a világgazdaságban. Eszembe jut, nem volt még egy éve, amikor az OECD-ben volt egy „global forum”, és a krízisről, a világválságról volt szó, fölállt mögöttem egy afrikai fekete közgazdász professzor, aki közbekiabált nagyon ingerülten - miközben a Nobel-díjas Stiglitz úr ült a panelben, ő beszélt éppen -, hogy hagyják már ezt a gazdasági világválságot, csak maguk vannak válságban, európaiak. Ezt olyan lendülettel mondta, hogy majdnem el is hittük. Tehát Európát már ebben a világgazdasági folyamatban sokszor lúzerként aposztrofálják. Európának is szüksége van arra, hogy valahol kiutat találjon ebből a válságból, mert azért magunk között elmondhatjuk, hogy nem találta még meg a kiutat, hiszen óriási gazdaságok csúsznak bele a recesszióba, az eurózónán belüli válsághelyzetekre gondolok. Tehát nekünk, ha ebben van valami lehetőség - és van lehetőség -, akkor azt meg kellene ragadnunk, de nincs elég információnk, nem elég transzparens ez a folyamat, ott vagyunk a tárgyalóasztalnál, de nem mi hivatkozunk csak az információhiányra, az átláthatatlanságra, hanem szinte valamennyi tagállam.

Elnök úr utolsó kérdésére reagálva: nem nagyon tudnám megnevezni azokat az országokat, amelyek mellette vannak, talán azt mondhatnám, hogy akik csendesek, a Benelux-országok. Akik a hangot viszik az ellenzékben, vagy legalábbis most a miniszteri találkozón Rómában ezt tapasztaltuk, azok a németek voltak. Összeveszett De Gucht meg a német gazdasági miniszter elsősorban ezzel a jogorvoslatifórum-kérdéssel kapcsolatban, de szinte mindenki felveti a transzparencia hiányát, az átláthatatlanságot, az anyagokhoz nem hozzájutást; csúnyán mondom, de ez a helyzet, nem kapnak anyagot a miniszterek sem, tehát mintegy kulisszák mögött folynak tárgyalások, amiről nem igazán szivárognak ki azok az információk, azok az anyagok, amelyek a következő fordulóra való felkészüléshez esszenciálisan fontosak lennének.

Tehát a transzparenciát nemcsak mi, magyarok kérjük számon, és nem elsősorban mi, hanem az európai oldal kéri számon, Amerika pedig mindig elmondja; most is a kerekasztal-beszélgetésen érdekes volt, hogy amikor már nem bírtak az európai felszólalókkal, a véleményekkel, akkor az amerikai, magas szintű képviselő a panelban érzelmi - szeressük egymást, gyerekek, bocsánatot kérek - hangnemet vetett fel, hogy egymásra utaltak vagyunk, meg együtt vagyunk, meg együtt kell csinálni, tehát tulajdonképpen nem tárgyszerű vélemények jöttek elő, hanem érzelmi hangok jöttek elő az amerikai tárgyalófél oldaláról.

Tóth Bertalan képviselő úrnak szeretném mondani, hogy egyetértek tulajdonképpen, és ha visszamegyünk, meg fogom nézni, hogy túl azon az összefoglalón, amit a magyar kormány külön elemzéséről én kaptam, van-e egyáltalán valamilyen anyag, amit ide a bizottság elé tudnék hozni. Én ugyan nem kaptam ilyet, ugyanazokat az adatokat kaptam meg, amiket elnök úr említett, tehát középtávon a 15-20 százalékos exportnövekedés kilátása 2020-ra, ami stabilizálódik 2027-re, vagy éppen a 0,2-0,3 százalékos éves GDP-bővülés, és ezzel 20-30 ezer munkahely megteremtése.

Tehát azok a vizsgálatok, amelyeket a magyar kormány megbízásából elemzők végeztek, ezekre a konklúziókra juttattak, de hogy pontosan mi van mögötte, és van-e egyáltalán valami részletes írott anyag, erről mi nem tudunk, de most, ha

visszamegyünk, meg fogjuk nézni. Ott kellett volna hogy nálunk legyen, én élek a gyanúperrel, hogy nincs, hogy ezek olyan részszakértői vizsgálódások, munkák voltak, amelyeknek csak a konklúzióját tették közzé, és tulajdonképpen a többi, mondjuk, ezeknek az előszámításait jelenti. De meg fogjuk nézni, és azt ígérem, hogy ha ilyen anyagot tudunk szerezni - és nekünk meg kell ezeket kapni -, akkor a következő lehetőséget megragadva, ami esetleg a bizottsággal való találkozást vagy ilyen formában történő bizottsági ülést jelenti, akkor mindenképpen ide fogjuk hozni.

Balczó képviselő úrnak mondom, hogy a szabályzók összehangolása fontos kérdés. Én úgy láttam, és ki is emelték a legutolsó miniszteri találkozón - amire többször utaltam, mert számunkra ez az utolsó kiindulási pont, és az utolsó nagy összegzés volt, a római találkozóra gondolok -, egyértelmű volt, bárkivel beszéltem, bármiről a tárgyalóasztalnál tárgyaltunk, a GMO-mentességet mint valami alapvetően garantált, nemzeti szuverenitás körébe tartozó, érinthetetlen szabályozási rendszert aposztrofálták. Hogy ez a végéig így marad-e vagy sem, az a mi felelősségünk elsősorban. A GMO-t meg kell védeni, nemcsak azért, mert jó ügy, hanem azért, mert óriási gazdasági lehetőség, ami fölértékelődik. Tehát ez egy olyan befektetés, amelyet, ha meg tudunk őrizni, akkor a piacokon mi nagyon komoly gazdasági előnyökkel is számolhatunk ezen a téren.

A Monsanto nyomulását ismerjük, de ez nem egy új nyomulás, ez hosszú évek óta folyik, ez régóta így van már. Eddig tartani tudtuk őket, és remélem, hogy ezek után is majd ebben az új konstellációban, ha egyáltalán létrejön ez a transzatlanti kereskedelmi megállapodás, akkor ezeket az óriási, nagyon invazív, erőszakos, multinacionális társaságokat is tartani tudjuk.

De nemcsak a GMO tartozik ide, hanem a hormonnal kezelt állatok húsból készült húskészítmények, a különböző, egészségügyi szempontból kritikus termékek forgalmazása vagy nem fogalmazása, vagy éppen a csirkének a klórral történő fürdetése, mert az amerikai piacokon ma nem lehet másképp forgalomba hozni csirkehúst, csak ha előtte klórral le van fürdetve. Aki már evett ilyen csirkét, tudja, hogy klórszaga van, amikor fölbontom a nejlont. Tehát van egy csomó olyan furcsa, a mi kultúránkba nem illeszkedő kereskedelmi szabályozás a másik oldalon, a tárgyalópartner oldalán, amit nehéz lesz elfogadni, de ezek majd mind, gondolom, valamikor tárgyalási témákat fognak jelenteni, nem tart még itt ez az egész folyamat.

Nem tudom, jól mondom-e a nevét, Debreceni Márta... (*Közbeszólás: Demeter Márta.*) Demeter Márta, elnézését kérem. Én is itt ültem a parlamentben, de maga még akkor nem volt itt, és nem találkoztunk. Azt tudom mondani ugyancsak, hogy ha ilyen külön elemzést találunk, bár titkosított, bár nem titkosított anyagot, ha titkosított - nem tudom, miért kell ezt titkosítani, nem is értem az egészet -, akkor kezdeményezni fogjuk ennek a nyilvánosságra hozatalát, ebben a bizottság segíthet majd, de minden adatot, amit elő tudunk ezen a területen kaparni, ide fogunk hozni, mert szükségünk van a bizottság támogatására, meg még nagyobb szükség lesz, amikor élesre fordulnak a tárgyalások, vagy éppen erőltetik ezt a 2015 végére történő ratifikációval befejezett tárgyalási folyamatot, megállapodási folyamatot.

Szeretném mondani, hogy kormányálláspont nincs. Van egy megközelítése a magyar kormánynak. Folyamat van, ami nagyon az elején tart a dolgoknak. Én ódzkodtam attól, és remélem, nem követtem el itt hibát; kormányzati álláspontot nem hirdettem, én azt mondtam, hogy van egy olyan megközelítése a magyar kormánynak, ami, ha szabad így fogalmaznom, tulajdonképpen azt jelenti, hogy be kell állnunk ebbe a folyamatba, nem tehetünk mást, az Európai Unió tagországa vagyunk, be kell állnunk és képviselnünk kell a magyar érdekeket, és ott, ahol lehetőséget látunk a saját gazdaságunk prosperitása vagy éppen a fenntarthatósága, a fejlődés fenntarthatósága terén, akkor ezeket a lehetőségeket meg kell ragadnunk.

Exportvezérelt gazdaság a magyar, tehát nekünk nagyon fontos az, hogy ha ezen a piacon lehetőségek nyílnak, akkor azt megragadjuk.

Nehéz kérdést tett fel az aktuálpolitikai, a tegnapi, tegnapelőtti - vagy nem tudom, a napokbeli - történésekről. Csak annyit tudok mondani, hogy látom és éreztem az ENSZ Közgyűlésen is - részt vettem az ENSZ Közgyűlésen, a Wales-summiton, a NATO-summiton, és ott is éreztem -, hogy van egy feszültség az Egyesült Államok és Magyarország között. Ennek láttam megdöbbenő megnyilatkozásait is, hiszen Navracsics Tibor helyett én vettem át az ENSZ Közgyűlésen az ő bilaterális tárgyalásait, és éreztem ezt; mindenre meg tudtunk válaszolni. Nem látom pontosan ennek a hátterét, de sokszor az volt az érzésem, hogy nem is azokról a dolgokról van szó, amik felmerülnek, hanem mögötte más, a magyar gazdasággal, a magyar úttal kapcsolatos vélemények vannak, amelyek különböző bórben, különböző színben jelentek meg a tárgyalások során. De ezt a feszültséget érzem és meggyőződésem, hogy oldani kell, de nem látom igazán ennek az igazi szándékát, a hátsó szándékát.

Nem tudom, itt el szabad-e mondani, de például találkoztam ilyen furcsa jelenségekkel is, hogy ügyeket, mint például a Norvég Alapítvány ügye, olyan mértékig emeltek fel, hogy benn ültem az ENSZ egy meglehetősen zárt high level fórumán, ahol csak miniszterek mehettek be. Én is csak azért, mert Navracsics Tibor urat helyettesítettem ott. Nagy meglepetésemre odajött hozzám egy hölgy, aki a kritikus alapítvány elnöke volt, soha nem láttam, bemutatkozott, beszélünk egy pár szót, majd odament Obama elnökhöz, akihez a magyar miniszterelnök nem tud bejutni, ő azonnal odajutott és elkezdtek tárgyalni. Ezek a képek furcsák voltak nekem. Az volt az érzésem, hogy nem is értem, mi történik itt. De legyünk ebben most türelmesek, sokféle vélemény jut el, ami nem verifikált, nem egyértelmű, félreértelmezett. A tisztánlátást kellene ezekben a kérdésekben segíteni. Nagyon bízom abban, és most a szabadkereskedelmi tárgyalások keretéről beszélek, hogy ez a feszültség, ami van az atlantista vonalon, és amelyben Magyarország most egy nehezebb időszakot él meg, rendezhető és rendeződik. Én magam ezen lennék, de nem látom igazán ennek a mélységeit, és azt hiszem, ezzel nem vagyok egyedül. Talán a következő hetek, hónapok jobban megvilágítják előttünk a napi történéseket, és ezeknek a lényegi indító motivációit és talán kezelni is tudjuk ezeket. Bízom ebben, ezen vagyok. Mindegyik ebben a kérdésben illetékes nagykövettel kapcsolatban vagyunk, bejárnak hozzánk, beszélgetünk, ezek - azt mondom - jó szándékú beszélgetések, de igazán még nem tárták fel ennek az egész jelenlegi helyzetnek az anatómiáját. Tehát ha megengedi, én ebbe nem is mennék jobban bele, a Külügyminisztériumban is érdeklődve, de igazán nem mindig értően látjuk ezeket a jelenlegi helyzeteket. Bízom benne, hogy tisztulni fog ez és talán a megoldás terén is többet tudunk tenni.

Józsa István képviselő úrnak mondom: életbe vágó valóban ez a kérdés, de kikerülhetetlen. Azt hiszem, te is egyetértesz azzal, hogy ebbe bele kell állnunk és oda kell figyelni erre. Az EU talán kevésbé liberális, mint az Egyesült Államok. Az Egyesült Államok, mint egyetlen szuperhatalom, óriási erővel képviseli a saját érdekeit, ezt pontosan tudjuk. Az EU-ban viszont ott vagyunk tagállamok, ahol, ha az EU érdekeket képviseljük, talán pariban lehetünk a tárgyalások során az Egyesült Államokkal. Úgy gondolom, hogy a legutóbbi római csúcson ennek a jelei már egyértelműen mutatkoztak. Tehát itt egy kölcsönös előnyöket figyelembe vevő és kölcsönös előnyökre épülő transzatlanti megállapodás jöhet csak létre.

Köszönöm a meghívást, egyelőre ennyit tudtunk elmondani és nyújtani. Ha lesz mód a későbbiekben találkozni, akkor már túlleszünk a novemberi tárcaközi egyeztetésen. Ott valószínűleg elhangzanak érdemi információk. Akkor már mi is felkészültebben is és talán jobban látva a terepen fogunk majd mozogni, de nemcsak

mi vagyunk most pillanatnyilag ebben a helyzetben, hogy túl sok kérdés kavarog a fejünkben a megállapodás előkészítő processzusában, hanem ahogy említettem, valamennyi európai tagország így van ezzel. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen az államtitkár úr beszámolóját, a kérdésekre adott őszinte válaszait.

Az ülés berekesztése

Tisztelt Képviselőtársaim! Tájékoztatom a képviselőtársakat, hogy a következő bizottsági ülésünkre holnap, kedden 8 óra 30 perckor kerül sor a Gobelin teremben. Egyetlen tervezett napirendi pontunk van, a Magyar Európai Üzleti Tanács „2014. évi fenntartható és inkluzív növekedés” című jelentésének megvitatása a tanács tagjaival. Az Országgyűlésről szóló törvény alapján tájékoztatom a képviselőtársaimat, hogy az HEBC tagjai előzetesen kérelmezték, a holnapi ülésen képi szemléltető eszközt, magyarán kivetítőt kívánnak igénybe venni. Akinek esetleg a kérelemmel szemben ellenvetése van, az most megteheti. *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyet nem látok. Jelzem a képviselőtársaimnak, hogy holnap találkozunk. Most pedig az ülést bezárom. Köszönöm szépen a részvételüket, viszontlátásra.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 15 perc)

Dr. Hörcsik Richárd
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Dr. Lestár Éva és Nánásiné Czapári Judit